

Антон БОРИС На дворі стояв осінній день. Сонце яскраво світило, але вже так не гріло. Воно все більше ховалось за хмари, які навівав вітер. Гарний день для прогулянки. Ідучи вулицею, душу зачаровує осіння барва дерев, захопливий танок листя, що падає на землю. І ось у такий день на одязі з'являються краплі першого осіннього дощу. Так, через декілька хвилин, почалась справжня злива. Люди заметушились: хтось ховався від дощу, хтось говорив про близький прихід зими, а хтось нарікав. Серед метушні увагу привертає пара двох молодих людей. Вони ховались від раптової зливи під маленькою парасолею. Та не це головне. Найбільше увагу привертав їхній погляд, яким вони обдаровували одне одного. Хлопець і дівчина наче щось говорили на відомій лише їм мові. У цей момент позаду почулись слова: «Яка гарна пара! Відразу видно, що закохані...». А ще хтось додав: «Дивись, як в них народжується любов!!!». А й справді, це лише початок. Тож розпочнемо і наші роздуми на вічну тему - тему любові. Із звучанням слова «любов» відразу пригадується велика кількість книг, пісень та знятих фільмів на цю тему. Видається, що вже не маємо чого більше додати. Однак продовжимо наші роздуми про любов. Незважаючи на велику кількість літератури і фільмів, не помічаємо однорідності у висвітленні теми любові. Натомість її сприймають найрізноманітніше. Хтось любов возвеличує і підносить до небесних висот, а інший приземлює та знецінює її. Ми можемо говорити про любов між батьками і дітьми, любов до Батьківщини, до своєї роботи, до друзів, любов до ближнього та до Бога. Звідси бачимо, що є різні види любові.

Не випадково ця стаття розпочинається наче якийсь роман. Не випадково було звернено увагу на погляд однієї пари. Адже саме з погляду і починаються наші стосунки. Побачивши Єву, Адам промовив: «Це справді кість від моїх костей і тіло від мого тіла» (Бут. 2, 23). Така зустріч поглядів є даром Бога. Як бачимо, з одного погляду Бог може запалити в наших серцях любов. У людини є вибір: розвивати погляд в любов, чи ні. Якщо ми відповідаємо «Так» на Божий дар любові, то наступає етап зустрічей. На цьому етапі є певна особливість, на яку варто звернути увагу. Вона полягає в тому, що є багато молодих пар, котрі думають, що їм, ще не одруженим, вже можна жити інтимним життям. Однак свята Церква є проти такого зв'язку до шлюбу. З цього приводу можна почути велику кількість невдовольень і запитань. Поставмо і собі найпоширеніші з них. Чи Церква своїми вимогами не отрує нам все найкраще, що є в житті? (таку думку має дуже мала частина людей - авт.). Чи розуміння любові Церквою має щось спільного із загальнолюдським досвідом любові, чи, радше, навпаки, суперечить йому? Відразу зазначмо, що ні, і що така любов не є злою, тільки її часто перетворюють у знаряддя власного задоволення, насолоди. Виключно в такому розумінні любові людина втрачає власну гідність, даровану їй Богом. Її тіло служить для миттєвого задоволення. Зважаючи на такий підхід, ми любимо тільки тіло, а не людину з її «позитивами» і «негативами». Тому Церква прагне нам показати правдиве значення інтимної любові і хоче очистити її від нашарувань егоїзму. Таке відповідальне завдання має не лише Церква (духовенство), але всі люди. Це не є відмовою від любові, а показуванням правдивої величі інтимної любові (еросу). Вона є вершиною подружнього життя, його короною. Знаємо, що подружній зв'язок Бог благословив ще в раю: «Будьте плідні й множтеся і наповняйте землю та підпорядкуйте її собі» (Бут. 1, 28). Звідси, інтимна любов є виконанням Божого благословення, тобто в шлюбі вона є Богом благословенною. Поза подружжям це є виконанням своєї власної волі, яка часто керується егоїстичними принципами бажання і насолоди. Однак якщо не брати до уваги духовної

точки зору на це питання, а говорити виключно в категоріях людських, то більшість людей жаліє про дошлюбні інтимні стосунки.

Люди, котрі не зводять любов до «ліжка», розуміють, що вона є чимось більшим, ніж просто задоволенням. Звісно, це не означає, що їм недоступне глибше сприйняття любові. Постає запитання: звідки навчитись такого глибшого, інакшого сприйняття любові. На думку автора, цього важко навчитися на дискотеці, в нічному клубі, чи в колі ровесників, але десь-інде -можливо. Найпершою вчителькою любові є сім'я. Саме сім'я є місцем, де дитина, як на словах, так і на прикладах батьків вчиться любити. Тому в батьків є велике і дуже відповідальне завдання - навчити дитину любити себе, ближнього і Бога. Дуже важливо є показати дитині Божу любов, навчити відчувати цю любов у кожен момент її життя. Дитина, котра мала добрих, турботливих батьків твердо може ступати дорогою життя. Вона з легкістю відмовиться від чарки горілки, наркотиків, не палитиме «за компанію», відмовиться від дошлюбних стосунків, тобто не боїтиметься бути іншою в колі ровесників. Якось друг автора сказав: «Хтось курить і думає, що модний, а я думаю, що модний, тому що не курю». Однак запитаймо себе, батьки: чому дитина не спокусилась на ці принади?! Відповідь проста: бо відчувала щирю, турботливу і небайдужу підтримку, яка називається батьківською любов'ю. Це і є, мабуть, перше і дуже загальне значення виразу «люби себе», тобто не нищ своєї молодості і себе чи то алкоголем, чи то тютюном, чи то наркотиками.

Отже, людина вчиться любові в спільноті сім'ї, а пізніше цю науку може продовжити в спільноті Церкви. Першим кроком до глибшої любові є відкинення власного егоїзму і відкриття іншої людини, її внутрішнього світу. Любов тепер стає піклуванням про іншу особу, вона не шукає вже більше для себе, а, навпаки, шукає радості, добра для коханої людини. Така любов поступово стає готовою на самопожертву. У ній навіть не постає питання про зраду чи невірність.

Отже, ерос або інтимна любов, яка є чуттєвою, в міру наближення до іншої людини щораз-то менше зосереджуватиметься на собі і щораз-то більше перейматиметься тим, до кого звернена, даруватиме себе, бажатиме жити для іншої людини. Саме тут і починається глибша любов, яку ще називають «агапе» або жертвенною любов'ю. Такої жертвенної любові навчив нас Ісус Христос та багато інших людей, котрі наслідували Його приклад. Отже, як бачимо, любов є не тільки почуттям, а чимось набагато глибшим. Вона постійно розвивається. Наша любов росте на колінах, коли ми споглядаємо хрест, який показує нам любов Христа. Отож, любов є даром Божим, який закладений у природу людини і який та покликана пронести крізь усе життя. Даруючи любов, ми виходимо за межі власного егоїзму і відкриваємося на іншого і, що найважливіше, - на Бога.

У Святому Письмі богонатхненний автор називає Бога Любов'ю (пор. I Йо. 4, 16). Із тих слів можемо зрозуміти, Хто є джерелом моєї любові, чому я вмю любити. А відповідь проста: Бог першим нас полюбив, Він любить нас навіть тоді, коли ми Його не любимо. Він любить нас такими, якими ми є, а не за добрі чи недобрі діла. Отже, Бог є джерелом моєї любові, і я вмю любити, бо Бог мене першим полюбив і наповнив моє серце любов'ю. У чому проявляється Божя любов до нас? Відповідь знаходимо у Святому Письмі: «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним» (Йо. 3, 16). А Христос навчає: «Ніхто не спромо-жен любити більше, ніж: тоді, коли він за своїх друзів своє життя віддає» (Йо. 15, 13). Отже, наша любов має дорости до любові жертвенної.

Однак у нас може виникнути цілком логічне запитання: як мені любити Бога, Котрий є невидимим? Відповідь знову дає Святе Письмо: «Коли хтось каже: «Я люблю Бога», а ненавидить брата свого, той неправдомовець. Бо хто не любить брата свого, якого бачить, той не може любити Бога, якого він не бачить» (I Йо. 4, 20). Звідси видно нерозривний зв'язок між любов'ю до Бога і любов'ю до ближнього: «Хто любить Бога, той нехай любить і брата свого» (I Йо. 4, 21). Любов до ближнього є любов'ю милосердною, яка проявляється в конкретному випадку і потребує моєї участі тут і тепер. Як бачимо, любов є критерієм життя і її ніколи і ніхто до кінця не зможе пояснити, бо «Бог є любов, і хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому» (I Йо. 4,16).

Антон БОРИС. Головна Заповідь, або декілька слів на тему любові

//

СЛОВО № 3(43) , 2010 с. 10-11